

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Ordo decretorum circa mysterium Incarnationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

latere, sicut formata fuit Eva ex costâ Adami, hic ergo omnes fateri debent ipsos locutos fuisse de cognitione confusâ, ergo & in altero.

VIII. *Est Adamus habuisset explicitam cognitionem Incarnationis, non tamen necessarium cognoscere debuit vel causam illius vel modum.*

Secundò responderi potest, & magis ad mentem Sancti Thomæ, habuisse Adamum in extasi illâ inditam sibi fidem explicitam Incarnationis, quæ tamen cognitio, licet tempore fuerit prior peccato, naturâ tamen erat posterior, sicut cognitio, quam modò habemus de die Judicii. Ex quâ tamen cognitione non sequitur ipsum scire debuisse vel causam adventus Christi, vel modum.

SECTIO QUINTA.

Ordo decretorum circa mysterium Incarnationis.

I. *Plurimi, ac diversissimi hac in re sunt procedendi modi.*

MIRUM est quanta in hoc sit Theologorum dissensio, opinionumque varietas, ita ut Pater Tannerus hic, disputatione primâ, quæstione primâ, dubio sexto affirmet, octodecim ac plures se diversos vidisse circa hoc punctum procedendi modos. Hujus ratio est, quod de re tam arditâ ac sublimi sit sermo, Dei scilicet decretis, quis autem consiliarius ejus fuit? dum ergo quisque voluntatis ejus actus, rerumque ad nos in hoc præsertim mysterio spectantium dispositionem peruestigat, & speculando assequi contendit, in diversas itum est sententias, & hi unam, illi aliam, nullus fortasse veram divinæ ordinationis rationem ac seriem hac in parte assignat. Aliquid etiam mihi pro instituto dicendum, quiddam circa divina isthac decreta, si non verum, vero saltem similius videtur aperiendum, si verò rem non assequar, haud tamen mihi decorem cum tantis viris errare, quod eorum aliquos, cum divinando tantum procedant, nec certi quidquam in quo pedem figant, habeant, fecisse, est indubitatum.

Cur hæc de re tanta sit opinio diversitas.

Quid mihi hac in parte verisimilius sit aperiam.

II. *Disputationis causâ ponantur decreta realiter distincta.*

Ut autem res hæc per se obscurissima, clariùs percipiatur, ponamus decreta divina esse realiter inter se distincta, & rationis signa esse diversa instantia realia. Querimus ergo quid prius, quid posterius Deus circa Incarnationem decernat.

III. *Dicunt aliqui Deum unico simplicissimo actu, & re & ratione hæc omnia decernere.*

Recentiores aliqui cum Molina parte primâ, quæst. 23. art. 4. dub. 1. memb. 7. & 8. facile se ab hac difficultate expediunt, dicunt enim Deum per scientiam conditionatam antecedenter ad quodvis decretum scire omnes combinationes rerum possibles, & quid in quibuscumque circumstantiis vel fieri, vel fieri possit, quâ scientiâ positâ, inquirunt, Deus unico simplicissimo actu & re & ratione elegit hunc rerum ordinem præ omnibus aliis possibilibus, sicque ex vi hujus decreti nec Incarnationem sine permissione peccati futuram fuisse dicunt, neque hanc sine illâ, cum ablatâ parte objecti necessariò mutetur actus. Dicunt tamen non esse decretam Incarnationem post prævisum peccatum, cum enim prævisio peccati sequatur decretum de illius permissione, sequeretur manifestè contra ipsos non esse idem decretum de adventu Christi, & de permissione peccati, decretum enim Incarnationis supponeret prævisionem peccati, prævisio peccati decretum de illius permissione, ergo decretum de permissione peccati uno vel altero signo præcedit decretum de Incarnatione, ergo non sunt idem decretum formaliter.

Neque Incarnationem sine permissione peccati, neque hanc sine illâ ex vi hujus decreti futuram fuisse affirmant.

Quicquid sit de hujusmodi decreto, possibile sit, necne, de quo in tractatu de Prædestinatione dixi Tomo præcedente, disp. 40. in præsentem nullo modo est admittendum; primò enim juxta hanc sententiam non venisset Christus ex vi præcedentis decreti, si vel musca aliqua aut non fuisset creata, aut mortua, dicunt enim sicut omnia cognoscit Deus unico indivisibili actu cognitionis, ita unico etiam decreto omnia decernit, ergo sicut secundum omnes esset diversa scientia, si per eam non cognosceretur una aliqua musca ex iis, quæ de facto cognoscuntur, ita nec esset idem decretum, si ipsa illud non fuisset ingressa, omnia enim tam in ordine naturæ, quàm gratiæ decerni aiunt eodem actu voluntatis divinæ.

IV. *Sicut sit possibile hujusmodi decretum, sicut non, in præsentem non est admittendum.*

Secundò impugnatur, nam secundum Patres peccatum Adæ fuit causa moralis adventus Christi, ergo missio Christi & permissio peccati, non fuerunt decreta eodem indivisibili actu, quod probo, in tantum enim peccatum est causa moralis adventus Christi, in quantum est quid movens Deum intuitu illius vel Incarnationem, causa enim moralis est illa, quæ physicè quidem non attingit effectum, movet tamen causam physicam ad illum producendum, ergo cum intentionaliter moveat, debet videri, ergo pro illo priori est, ergo dependenter ab aliquo decreto, sed non dependenter à decreto Incarnationis, cum hoc necdum sit, ergo non est idem decretum formaliter Incarnationis & permissionis peccati.

V. *Peccatum Adami fuit causa moralis Incarnationis, ergo non per se movens decerni eodem decreto.*

Dices, Deum velle Incarnationem propter peccata, non est ita capiendum ut actus volendi Incarnationem sit ob peccata, sed solum est velle ut peccata sint causa Incarnationis, licet eodem indivisibili actu utraque velit. Sed contra: hoc enim videtur omnino intelligibile, esse enim causam motivam respectu alius, est esse quid movens illius voluntatem ad id præstandum, sicut enim physicè efficiens est illud, quod physicè influit in effectum, ita efficiens moraliter est quod movet alterum ad physicè influendum, ob quam rationem causa moralis reducit ab omnibus ad efficientem. Unde dicere Deum velle ut peccata sint causa moralis Incarnationis, & tamen non esse causam cur Deus velit Incarnationem, est implicatio in terminis, in tantum enim aliquid est causa moralis, in quantum est causa movens ad illius positionem, sicut est implicatio in terminis dicere Deum velle, ut medicina sit medium ad sanitatem, & tamen non velle ut physicè ad eam concurrat, ergo & velle ut aliquid sit medium morale, & non concurrat moraliter, concurrere autem moraliter, est movere voluntatem ad aliquid volendum, & efficiendum, ergo debet illud prius videri, ergo præcessit aliquid illius decretum, ergo non est idem decretum formaliter hujus & illius.

VI. *Aliquid esse causam motivam respectu alius est voluntatem movere ad aliquid faciendum.*

Tertiò, quia Incarnatio secundum Patres est volita ut remedium peccati, ergo præsupponitur id in ordine ad quod esse debet remedium, ergo pro aliquo priori est permissum peccatum, quam decreta Incarnatio, sicut ut gloria detur per modum præmii, requiritur ut pro aliquo priori sint merita intuitu quorum conferatur: licet enim ex vi hujus decreti nec esset Incarnatio sine peccato, nec gloria sine meritis, neque tamen esset illa ratione peccati, neque hæc ratione meritorum, utpote quæ solum concomitanter se habent: sicut si Deus decerneret eras creare hominem, vel Angelum in sole, non posset cum ex vi hujus decreti

Est implicatio in terminis peccata esse causam morale Incarnationis, & tamen non movere Deum ut illum velit.

VII. *Cum juxta Patres, non videmus Incarnationem volita sine remedium peccati, hoc pro aliquo priori permissum esse debuit, quàm decretum Incarnationis.*

decreti creare nisi in Sole, Sol tamen non esset causa creationis.

VIII. Quod præcesserit scientia conditi-
nata non fa-
cit ut pecca-
tum alio mo-
do quam
concomitan-
ter se habeat
ad adventum
Christi.

Dices: Præcedit scientia conditionata per quam novit Deus, si homo ponatur in talibus circumstantiis, fore ut peccet, & egeat medico, unde eodem actu poterit velle permissionem vulnerum, & medicum. Respondeo, si velit comitanter, posse; si ut causam moralem & antecedenter, nego juxta supra dicta, nec enim vulnera conditionata egent medico, & consequenter nullus prudens potest velle absolute & efficaciter ut medicus artem suam exerceat, nisi prævideat causam illius artis, saltem si vulnera sint causa moralis movens ad medicum mittendum, ut Patres affirmant respectu Christi fuisse.

SECTIO SEXTA.

Attexuntur quædam circa immaculatam Conceptionem.

I. Singularis
hujus, san-
ctissima Vir-
ginis privi-
legio decla-
ratio hic
non est
omittenda.

NON est hic animus plenum hac de re tractatum conscribere, variisque tum ab auctoritate, tum ratione ductis argumentis singulare hoc Virginis privilegium, gratiæ scilicet ipsi primo conceptionis instanti collatæ, ejusque à peccato originali immunitatem fusiùs prosequi, res namque per se volumus conficere. Breviter ergo tantum viam ac modum adscribam, quo eximia hæc Virgo, non ab originali solum peccato, sed à debito etiam proximo illud contrahendi, fuerit exempta. Qui plura cupit adeat P. Salazar libro hac de re peculiariter scripto, Patrem etiam Suarez, Granado, Tannerum, & alios quosdam, apud quos rem hanc fusiùs discussam inveniet.

II. In primis vo-
cari in da-
bitum non
debet utrum
B. Virgo sin-
gulari hoc
privilegium
habuerit.

Supponendum, Beatissimam Virginem sine originali conceptam fuisse, cujus contrarium vel publicè; vel privatim docere, Apostolicæ auctoritate est interdictum. Fundamenta hujus opinionis videri poterunt in Suario, Tomo 2. in tertiam partem, disp. 3. sect. 5. Vasquez, Salazar, & alii: unum idque ex præcipuis est, Beatam Virginem nunquam peccatum ullum veniale admisisse, ut docet Sanctus Augustinus lib. de Naturâ & Gratiâ cap. 36. & Concilium Tridentinum sessione sextâ, can. 23. aitque esse com- mune Orthodoxorum sensum, ergo nec contraxit originale: Probatur consequentia, tum quia lapsus in venialia peccata est proprius effectus originalis ob infirmitatem contractam ex defectu originalis justitiæ, unde S. Augustinus libro quinto contra Julianum cap. 9. Hanc tanquam bonam consequentiam deducit, Christus non fecit peccatum, ergo nec habuit ullum unquam peccatum, profecto enim, inquit, peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset, ergo idem longè potiori jure dici deberet de Virgine. Deinde si propter honorem Domini, quem peperit, ut ait idem Sanctus Augustinus, non debuit vel minimo maculari Sancta Virgo veniali, multo minus maculari debuit peccato originali; quod est vera mors animæ, & veniali multo deterioris.

III. Sicut ex fe-
sto Nativita-
tis B. Vir-
ginis inferri
sancti fuisse,
bandum natam
Virginem fuisse
sine originali,

Secundò hoc idem probatur ex ipso festo conceptionis ab Ecclesiâ instituto: unde sicut Sancto Thomæ, Sancto Bernardo, Sancto Ildefonso, & aliis sufficiens erat argumentum ad pro-

quod Ecclesia festum de illius Nativitate instituit, idem similiter erit de Conceptione, quod festum, inquit Sanctus Anselmus in Epistola ad Episcopos Angliæ, non est verus amator Virginis, qui non celebrat. Deinde Concilium Tridentinum, declaravit non esse contra fidem beatam Virginem à generalibus Scripturæ, circa hanc rem, locutionibus excipere, æquè enim generales sunt locutiones Scripturæ de peccatis actualibus, ac de originali, ut non est homo qui non peccat. 2. paralip. 6. In multis offendimus omnes, Jacobi 3. cum ergo ab his excipiatur, non est cur excipi non possit ab aliis.

eam natam
sine origina-
li, ita ex fe-
sto Concep-
tionis rectè
inferri
fuisse sine
originali
conceptam.

Certum etiam est Beatissimam Virginem verè fuisse per merita Christi redemptam, quod ut aliqui defendant, dicunt ipsam, licet originale nunquam contraxerit, sicut reliqui Adæ posterii, habuisse nihilominus debitum proximum illud contrahendi, quod nihil aliud est, quam eam peccasse in Adamo, & consequenter, quantum ex se esset jam determinatam ad habendum privationem gratiæ, nisi Deus eam in posteriori signo liberet. Hujus opinionis est Suarez citatus, sectione secundâ, quam opinionem licet sæpè rogaretur nunquam mutare voluit, ut videre licet in tractatu de peccato originali, tum quod non multum faceret ad honorem Virginis, & difficultatem insuper adderet maximam. Idem tenet Vasquez, & alii, qui dicunt, licet Beata Virgo per merita Christi præservata fuerit ne contraheret peccatum originale, debuisset tamen illud contrahere, nisi à filio fuisset liberata.

IV. Certum est
B. Virginem
fuisse per
Christi me-
rita redem-
ptam.

Alii tamen ad laudem Virginis spectare exilimantes, ut non à peccato solum originali, sed à debito etiam proximo illius sit exempta, varios modos, quibus id explicari possit excogitaverunt, quorum hic aliquos afferemus.

V. Alii, non à
peccato tamen
originali, sed à
debito etiam
proximo il-
lud contra-
hendi Virgi-
nè eximunt.

Pater Salazar de Conceptione Virginis, c. 24. tit hoc præstet sic signa rationis instituit: in primo, inquit, signo decrevit Deus varios homines, non generatim, sed in particulari producere: in secundo, Adamum caput physicum & morale eorum constituit, pactum quo cum eo inuit de gratiâ transfundendâ in posteros: in tertio ejus lapsum vidit, in quarto decrevit Christum redemptorem: hætenus nulla mentio de Virgine: in quinto, ergo signo, inquit Salazar, Beatam Virginem Matrem Christo præsternit, quæ proinde nullum debitum originalis contraxit, nec peccavit in Adamo, cum pactum in secundo signo positum non fuerit ingressa, sed solum incipiat in quinto.

VI. Primus mo-
dus Virginis
à debito pro-
ximo con-
trahendi
peccatum
originale
liberandi.

Hæc sententia ob multa difficilis est, primò, quia pactum illud non poterat tendere ad tales homines determinatos, quos pro eo signo videbat Deus futuros, cum multi ob merita Christi, & Sanctorum preces nascantur, qui tamen pro illo priori videri futuri non poterant, cum pro eo signo non videretur futurus Christus. Latius ergo patere debebat pactum illud, ut comprehenderet omnes per naturalem propagationem futuros Adæ posteros, ac proinde omnes homines possibiles potuissent in hoc pacto includi, si futuri essent Adæ posterii.

VII. Hac ordina-
tio decreto-
rum circa
Virginis Con-
ceptionem,
non parum
videtur dif-
ficilis.

Secundò, & præcipuè, nam secundum hanc doctrinam ægrè salvatur, quo modo Beatissima Virgo redempta fuerit à Christo, cum antecedenter ad merita Christi inuit fuerit pactum, & Virgo exclusa, ergo non debet filio, quod excludatur, nec ullâ ratione per ipsum liberatur à vinculis, quæ nec habuit, nec habere unquam debuit.

VIII. In illo modo
statuendâ
decreta,
ægrè salva-
tur quo mo-
do Virgo fue-
rit per Chri-
stum redem-
pta.